

Upravništvo Ljubljana, Knafljeva 5
— Telefon št. 3122 3123, 3124,
3125, 3126.
Inseratni oddelek: Ljubljana, Selen-
burgova ul. — Tel. 3492 in 2492.
Podružnica Maribor: Grajski trg 7.
Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocanova ulica 2.
— Telefon št. 190.
Računi pri poš. ček. za oddih: Ljub-
ljana št. 11.842, Praga čisto
78.180, Wien št. 105.241.

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka.
Naročnina znaša mesečno Din 25.—
Za inozemstvo Din 40.—

Uredništvo:
Ljubljana, Knafljeva ulica 5 telefon
3122, 3123, 3124 3125, 3126 Maribor,
Grajski trg št. 7. telefon št. 2455,
Celje, Strossmayerjeva ulica števil. 1,
telefon št. 65

Rokopisi se ne vračajo

PO RIBBENTROPOVIH RAZGOVORIH S FRANCOSKIMI DRŽAVNIKI

Francija ne bo odpovedala svoje pogodbe z Rusijo ter je tudi proti
odstopu svojih kolonij

Berlin, 9. dec. o. Po informacijah nemške tiska je Ribbentrop razpravljal z Bonnetom ob podpisu deklaracije v glavnem o naslednjih vprašanjih: 1. o odnosih z Rusijo, 2. o kolonijemskem problemu, 3. o španskem vprašanju in 4. o mednarodnih jamstvih za sedanje českoslovaške meje.

Nemške zahteve glede sprememb francosko-ruskih odnosov, so glavna ovira, kakor vse kaže za naglo ureditev vseh konkretnih vprašanj v odnosih med Nemčijo in Francijo, ki bi bila v smislu pariške deklaracije drugače prav lahko izvedljiva. Francija se zlepa ne mara odpovedati svoji pogodbi z Rusijo. Glede kolonijanskega problema je Bonnet izjavil Ribbentropu, da francoska vlada vztraja pri znani izjavi, ki jo je podala pred kratkim glede svojih kolonij in mandatnih področij, kar pomeni, da francoska vlada slej ko prej odklanja sieherno ureditev kolonij, s katero bi se njene kolonije kakorkoli zmanjšale. Tudi o španskem vprašanju se oba zunanja ministra nista mogla definitivno sporazumeti, pač pa je bil takoj dosežen sporazum, da je treba sedaj českoslovaški s posebno pogodbo zagotoviti meje, kakor so se določile po monakovskem sporazumu.

Berlin, 9. decembra. b. Po povratku zunanje ministra Ribbentropa iz Pariza objavljajo nekateri listi bilanco njegovih razgovorov s francoskimi državniki. Pariški poročevalec »Frankfurter Zeitung« je mnenja, da sta se Ribbentrop in Bonnet dotaknila vseh glavnih perečih evropskih vprašanj, pri čemer pa sta se zadovoljila le z izmenjavo misli. Mimogrede sta se gotovo dotaknila tudi nekaterih postranskih vprašanj, ki sama na sebi morda niso pomembna, ki pa jim mora Francija tudi posvetiti pozornost, ako hoče, da bo že v kratkem mogoče preiti od besed k dejanjem.

Med temi manj važnimi vprašanji, ki pa jih Nemčija šteje med nje storiene krivice, navaja dopisnik med drugim: izrinjenje Nemčije iz Maroka, njeno izključitev iz mednarodnega pasu v Tangerju, prigljenje odpuščalcih aktov, zaradi česar Nemčija nima svojih konzulov v Alžirski in ne more nastopati na tamkajšnjem tržišču, neizvedba dogovora iz leta 1929. o likvidaciji in zopetni osvoboditvi med vojno zaplenjenega premoženja, neureditev vprašanja dvojnega obdavčenja, preostre tiskopolitijske določbe Francije nasproti Nemčiji ter nekateri žaljivi napisi na vojnih spomenikih v Franciji.

Ribbentrop zopet v Berlinu

Berlin, 9. dec. a. Zunanji minister Ribbentrop se je sredi 18. vrnil iz Pariza. Dopolodne je sprejel ob navzočnosti Leya italijanskega ministra za korporacije Lantini.

London, 9. dec. o. »Daily Telegraph« je objavil vest iz Berlina, da se namerava nemški poslanik Welezek umakniti iz diplomatskega življenja, kar meni, da je s podpisom francosko-nemške deklaracije dovršil svojo nalogo. Za njegovega naslednika bo bržkone imenovan sedanji varšavski poslanik Molke. Za poslanika v Varšavo naj bi šel državni podtajnik v zunanjem ministrstvu Weiszacker. Welezek se namerava umakniti na svoj grad na Koroškem, ki ga je kupil pred kratkim.

V pričakovanju novih Hitlerjevih izjav

Pariz, 9. dec. o. »Jour« poroča, da se bo nemški državni zbor, v katerem bodo odšli sodelovali tudi že novi poslanci iz sudetskih krajev, sestel 30. januarja. Na tej seji bo imel Hitler velik govor o nemški zunanji politiki. Med drugim bo objavil spremembe nekaterih odstavkov v svoji knjigi »Mein Kampf«, ki se tičejo Francije. S temi popravki naj bi se izpolnila in svečano potrdila francosko-nemška deklaracija. Razen tega se bo Hitler izrazil pripravljenega za pogajanja o omejitvi letalskega oboroževanja na podlagi absolutne paritete Nemčije, Francije in Velike Britanije. Konkretno bo formuliral tudi nemške zahteve po kolonijah. Zahteval bo brezpogojno vrnitev vseh bivših nemških kolonij. Naposled bo zahteval samoodločbo za vse Ukrajince na Poljskem, v Rusiji in v Podkarpatski Rusiji.

Osuski pri Bonnetu

Pariz, 9. dec. h. Zunanji minister Bonnet je danes sprejel českoslovaškega poslanika dr. Osuskega ter ga obvestil o razgovorih z nemškim zunanjim ministrom Ribbentropom, zlasti pa o onem delu razgovorov, ki so se nanašali na jamstvo za nove meje českoslovaške republike.

Nove protifrancoske demonstracije v Rimu

Rim, 9. dec. h. Nocoj so bile v Rimu velike nasilne demonstracije proti Franciji. Večstoštevna množica demonstrantov je skušala prodreti pred francosko poslatništvo, kar je policija le s težavo preprečila. Zvečer je 2.000 karabinjerjev zaprlo vse dohode k francoskemu poslatništvu, do čim so se demonstracije po mestu nadaljevale pozno v noč.

Ojačenje francoske posadke v Tunisu

Tunis, 9. dec. o. Francoska vlada je sklenila takoj prenesti večje oddelke mobilne garde iz Alžira v Tunis. Ta ukrep je bil v pretekli noči že izvršen. Tuniški general-

ni rezident je odredil poleg tega celo vrsto strogih ukrepov, da bi se v bodoče preprečili incidenti v zvezi z najnovejšim sporom z Italijo. V pretekli noči je bilo aretiranih okrog 20 voditeljev zadnjih protitalijanskih demonstracij, kakor tudi italijanskih organizacij v Tunisu, vendar pa je tudi danes prišlo do demonstracij proti Italiji. Na tisoče Arabcev je davi v sprevodih korakalo po mestu z narodnimi in francoskimi zastavami na čelu. Napadli so celo vrsto italijanskih trgovin in drugih lokalov ter skušali poškodovati celo poslopje italijanskega konzulata. Mobilna garda je bila spocetka proti demonstrantom brez moči. Šele, ko so prispela ojačenja iz Alžira, je bilo mogoče obnoviti red in mir. V dopoldanskih urah so krožili po ulicah močni oddelki mobilne garde, ki so preprečili protidemonstracije, na katere se je pripravilo okrog 1000 Italijanov. Pri spopadih je bilo ranjenih okrog 20 ljudi. Večje število Arabcev so policijski organi prijeli. Tuniški muslimani so poslali min. predsedniku brzojavko, v kateri zagotavljajo, da so pripravljeni žrtvovati svoje življenje za obrambo demokratične in liberalne Francije.

Demanti o francoskih ponudbah Italiji

London, 9. dec. a. V zvezi s poročili današnjega londonskega časopisa, da je Mussolini zavrnil francoske ponudbe Italiji, francoski krogi v Londonu kategorično izjavljajo, da so ta poročila do kraja izmišljena in tudi ni res, da bi Francija predložila Italiji kakšno ponudbo, ki bi obstojala v tem, da bi Italija zastopala

Francijo v odboru sveta Društva narodov za Sueski prekop, ki dela na to, da se zmanjšajo takse za italijanske ladje.

Eden v Ameriki

New York, 9. dec. d. Sredi je prispel v New York bivši angleški zunanji minister Eden. Svoje bivanje v Zedinjenih državah bo zelo skrajšal. V nedeljo bo obiskal v Washingtonu predsednika Roosevelta, v ponedeljek zvečer pa se bo najbrže že vrnil na parnik »Aquitania« za povratek v Anglijo.

Pirow o položaju v Evropi

London, 8. dec. a. Preden se je vrnil v Južno Afriko, je vojni minister Južnoafriške unije Pirow izjavil, da se zahvaljuje angleški vladi za velikodušno podporo pri povečanju obrambne sile Južnoafriške unije, nato pa je dodal: Kljub nasprotnim komentarjem v raznih listih zapuščam Evropo, ne da bi se otrese vtisa strahu. Edini žarek upanja vidim v tem, da se Chamberlain silno trudi, da bi ohranil mir. Njegov nadloveski uspeh v Monakovu mi daje toliko poguma, da lahko še verujem, da bomo razčistili tudi sedanji položaj. Priznati moram tudi, da je Chamberlain popustil v vsem, kar je bilo mogoče popustiti in kar so pametni ljudje sploh mogoče pričakovati, sedaj pa je na drugi strani udeležencev monakovskega sporazuma potrebno, da ukrenejо kaj enakega.

Madžarska in Rumunija

Vplivi podpisa francosko-nemške izjave na madžarsko
politiko napram Rumuniji

Budimpešta, 9. decembra. b. Podpis francosko-nemške izjave je zbudil v tukajšnjih političnih in diplomatskih krogih veliko pozornost. Glede pomena te izjave je mogoče slišati najrazličnejša mnenja, na splošno pa prevladuje vtis, da se je Francija praktično odpovedala vsem svojim vzhodnim zvezam in tako dala vsem zainteresiranim posredno razumeti, da v bodoče ne namerava več ovirati Nemčije v njeni vzhodni politiki. Tudi okolnost, da odputuje českoslovaški zunanji minister dr. Chvalkovsky takoj po Ribbentropovem povratku iz Pariza v Berlin, potrjuje domnevo, da smatra odselje Francija, da spada CSR pod neposredni nemški vpliv. Ker še ni mogoče povedati, kako se bo nemška vzhodna politika nadalje razvijala in ker bo na drugi strani nova ureditev odnosov po poslednjih teritorialnih spremembah zahtevala precej časa, se občuti v doseganem razvoju nekaj premor, ki se zdi Madžarom tem prijetnejši, ker jim dovoljuje skoraj neopazeno opušanje kampanje glede Podkarpatske Rusije.

Pri presoji sedanjega položaja pa evropskem vzhodu poudarjajo v madžarskih krogih zlasti oslabitev rumunske pozicije in z zadovoljstvom beležijo nemške glasove o notranjem položaju pri rumunski sosedbi po umoru Codreana, Z zadoščenjem tudi ugo-

tavljajo, da se odselje Francija za Rumunijo ne bo več zmenila. Nekateri tukajšnji inozemski opazovalci so sprito teh prikritih in odkritih izpadov proti Rumuniji mnenja, da se madžarska udamost preusmerja od severne v vzhodno smer. To domnevo potrjuje med drugim tudi okolnost, da se madžarski listi vedno bolj intenzivno bavijo s položajem madžarske manjšine v Rumuniji.

Tatarescu pojde za poslanika v Pariz

Pariz, 9. dec. p. »Petit Parisien« in drugi listi poročajo, da je rumunska vlada sklenila imenovati za novega poslanika v Parizu bivšega ministrskega predsednika Nikolaja Tatarescu. Pariški vladni krogi so to vest sprejeli na znanje z velikim zadovoljstvom.

Cianov obisk v Varšavi

Varšava, 9. dec. d. Za drugo polovico decembra napovedan obisk italijanskega zunanjega ministra Ciana v Varšavi je bil odgođen na januar. Kakor zatrjujejo, bo obisk samo formalnega značaja in bo samo predstavljaj vrni ev obiska poljskega zunanjega ministra Becka meseca marca v Rimu.

Ukrajinci v Poljski zahtevajo avtonomijo

Zahteve ukrajinskih poslancev v sejm — Vznemirjenje
v poljski javnosti

Varšava, 9. dec. h. Na današnji seji sejma je podpredsednik sejma, ukrajinski poslanec Mudry, v imenu ukrajinskega parlamentarnega kluba predložil zakonski predlog o popolni teritorialni avtonomiji ukrajinskega ozemlja v vzhodni Galiciji in v Voliniji. Ta zakonski predlog določa, da se mora priznati Ukrajincem na Poljskem popolna avtonomija z avtonomnim pokrajinskim parlamentom in avtonomno pokrajinsko vlado. Poslanec Mudry je zahteval, da se ta zakonski predlog takoj postavi na dnevni red in obravnava po skrajšanem postopku.

Maršal sejma Makovsky je to zahtevo odklonil, češ da se predlog, ki je tako dalekosežen pomena, ne more obravnavati po skrajšani poti in da je zato potreben pristaneč vlade. Zato bo šele na jutrišnji seji dal definitivni odgovor.

V poljskih listih je ta predlog zbudil silno vznemirjenje, ker vidijo v tem pričetek velikopoteznega avtonomističnega pokreta Ukrajincev ter se boje, da bodo Ukrajinci dobili tudi podporo od zunaj, kar bi utegnilo dovesti na Poljskem do silnih dogodkov, kakor so se nedavno odigrali v Českoslovaški.

Aretacije ukrajinskih oficirjev v Rusiji

Varšava, 9. dec. o. Listi poročajo, da je vodja GPU v Kijevu, Uspijenski, odredil aretacijo ukrajinskih generalov rdeče vojske Harašinskega, Tehanka in Mihajlava. Poleg njih je bilo aretiranih v Kijevu še okrog 40 drugih višjih oficirjev. Aretacije

so bile izvršene na podlagi rezultatov posebne preiskave, pri kateri so odkrili tajno organizacijo za osvobodjenje Ukrajine. Aretiranci so bili po ugotovitvah policije v zvezi s podkarpatsko ukrajinsko vlado. Zarotniki so sklenili ubiti predsednika ukrajinske vlade Krnjica. V stanovanju aretirane generala Mihajlava so našli organi GPU 150.000 dolarjev, ki jih je prejel od neke srednjeevropske velebitle, ter njegovo korespondenco z njenimi agenci. Ruska vlada je že energično protestirala pri vladi omenjene sile zaradi te zadeve.

Aretacije članov »Železne garde«

Pariz, 9. dec. w. »Paris Midie« poroča, da se po vsej Rumuniji nadaljujejo aretacije priistahev »Železne garde« ter da je došlo bilo aretiranih že okrog 12 do 15 tisoč članov organizacij, za katerimi se je v zadnjem času skrivala razpuščena »Železna garda«. V Cernovicah je bila dana izvršena bišna preiskava v vseh višjih razredih srednjih šol in na univerzi, pri čemer so aretirali okrog 120 dijakov in več profesorjev, pri katerih so našli orožje. Prihodnje dni se bo pričel pred okrožnim sodiščem v Cernovicah proces proti večji skupini teroristov. Napovedujejo več smrtnih obsodb. Prav tako napovedujejo, da bo prihodnji teden prišlo do važnih sprememb v vladi.

Govor predsednika vlade na shodu v Beogradu

Beograd, 9. decembra. AA. Predsednik vlade je na velikem zborovanju beograjskih gospodarstvenikov dne 9. decembra 1938 imel tale govor:

Gospoda in prijatelji! Če beograjski gospodarstveniki ne bi ničesar drugega organizirali in ustvarili kakor samo to lepo sejnišče in to veličastno zborovanje, bi že samo s tem zaslužili, da jim dam priznanje in pohvalo. Če se spomnimo v mislih 24 let nazaj, vidimo, da je bil ta kraj, kjer nocoj stojim, nekoč pokojna avstro-ogrška država. Vi ste imeli prej šele oni dve mesti, ki spajata Beograd in Zemun in niste imeli verjetno drugega vtisa v duši kot vtis lepote naše države, lepote naše prestonice, tehnične lepote tega železnega kolosa. Tisti, ki so medtem pred 24 leti hodili iz Beograda v Zemun, niso mislili ničesar drugega kot samo to, da bi živi in zdravi prišli preko zemunske policije in carinarnice, da se jim ne bi zgodilo, da bi jih postavili v voza in morebiti vrgli v temnico. Tisti časi so minili in mi jih počasi začnemo pozabljati pred sedanjo sliko velike in močne Jugoslavije, katere meje niso več na obalah Save, pač pa se ga od Djevdjelije do Maribora. (Navdušeno vzklikanje: Živela Jugoslavija!) Naša država je lepa. Ona je zdrava in močna. Za njeno moč se moramo zahvaliti pametni zunanji politiki. In ta moč se je pokazala tudi ob priliki zadnje evropske krize. Ko so ponovno delali zemljevid srednje Evrope, je Jugoslavija ostala čvrsta in nedotaknjena. Mir na mejah, mir v časti in dostojanstvu, ker mi nismo nikogar niti izdali niti prevarili, je bil zavarovan (navdušeno vzklikanje dr. Stojadinovića). Gospodarstvenik ni zapuščal svojega dela, vojak ni odhajal iz vojašnice, matere niso bile v skrbeh za svoje otroke. Septembra meseca je Jugoslavija dobila veliko diplomatsko bitko, po posledicah in pomenu ravno tako veliko bitko, kakršne so bile bitke naše, s slavo ovcenave vojske, navdušene manifestacije knezu namestniku Pavlu in dr. Stojadinoviću).

Mi se, gospoda in bratje, nahajamo pred volitvami v državni zbor. In ta datum 11. decembra bo eden onih, ki posegajo v zgodovino naroda. Ali naj jugoslovanski narod, ki je zmagal pred nekaj meseci na polju zunanje politike, zdaj pade na izplu iz notranje politike. (Navdušeni vzkliki: Ne! Nečemo!) Zakaj gre pri teh volitvah? Gre za zmago in za propast gotovih idej in gotovih programov. Kateri programi so bili postavljeni pred vas? Nocoj govorim pred vami, gospodarstveniki, ki ste zaposleni s svojim poslom in dostikrat nimate časa za čisto politično vprašanje in v gotovem delu niste v politične stranke niti vpisani. Ne bi želel v današnjem govoru podati nikake note strankarsko političnega govora. Ker sem že omenil zgodovino, mi dovolite, da govorim kot profesor naše narodne zgodovine. Spomnil sem program. Kakšen je moj program in kakšen je program liste, kateri imam čast biti na čelu? Naš program je kratak in jaseen: En kralj, en narod, ena država, blagostanje na znotraj in mir na mejah. (Dolgotrajno vzklikanje: Živel dr. Stojadinović!) Kakšen program ima nasprotna lista, katere nosilec je dr. Maček (Dol z njimi!)? Tu je, bratje in gospodje, nemogoče govoriti o kakšnem programu. Včeraj je v Ljubljani moj odlični tovariš in prijatelj dr. Anton Korošec (navdušeno vzklikanje: Živel dr. Korošec!) to zelo slikovito predložil kot kletko z raznovrstnimi ptici. Gospod Maček nosi svojo kletko, in ko spusti iz nje svoje ptice, tedaj oni divkajo, drugi cvrčijo, tretji gagojo in četrti gruljo. Zares to je prava mačja godba. (Splošno veselje). Izmed vseh teh ptic in pticic se najbolj sliši glas samega g. Mačka. In to on hoče. S srbskim delom združene opozicije, hoče on ukinitje današnje ustave, volitve v konstituantno in novo ustavo. Ta nova ustava naj bi bila zgrajena na podlagi federativne ureditve države, ker g. Maček zastopa stališče, da so Srbi in Hrvatje ne en narod, pač pa dva. Z drugimi besedami: federacija je Mačkov program. (Vzkliki: Dol! Dol!) S tem si morajo biti na čistem. To je tisto, kar se pri nas imenuje hrvaško vprašanje. Vi bratje, ki ste se borili, se gotovo še spominjate našega blagopokojnega regenta Aleksandra (Vzkliki: Slava mu!) in izjave kr. vlade v Nišu 1914, ko smo mi Srzedinjenje in osvobodilne vseh naših bratov, Srbov, Hrvatov in Slovencev. Vidite, gospoda, od tedaj datira hrvaško vprašanje. Mi smo ga prvi postavili, toda postavili v takšni obliki, da damo življenje, zase in za naše otroke, da bi živeli svobodno, ne samo Srbi, pač pa tudi Hrvati. Vojna se je tedaj začela, ter je trajala polna štiri leta. Srbija je izgubila poldrug milijon svojih prebivalcev. Bile so nas granate, puške, sovražna letala, pridružile so se poleg tega še težke epidemije. Bili smo internirani, drugi pozabljeni in spet drugi so umirali po taboriščih Avstro-ogrške. Izgubili smo državo. Pa smo še dalje verovali v novo vstajenje, svobodo in zedinjenje Jugoslovanov. S prerokim predvidevanjem je delala naša vlada z velikim Pašićem (Slava!) na čelu, in znova pripravljala to našo novo državo. Začeli so se ugodni dnevi za Srbe, Hrvate in Slovence, ki so prinesli krfsko deklaracijo 1917. leta. V tej deklaraciji je rečeno, da zastopniki Srbov, Hrvatov in Slovencev ponovno in najodločneje naglašajo, da je ta naša troiltni narod eden in isti po krvi, po jeziku in po občutju svoje ednosti. Poleg drugih je podpisal to deklaracijo tudi pokojni dr. Anton Trumbić (Slava!). Mi Srbi smo tedaj verovali, da je hrvaško vprašanje s tem rešeno. Prišla je zatem naša zmaga in zmaga naših zaveznikov. V Zagrebu se je ustanovilo narodno veče SHS, ki je sklenilo, da se v sporazumu z vlado kraljevine Srbije brezpogojno izve-

de organizacija enotne države. 1. decembra 1918 je delegat narodnega veča pokojni dr. Ante Pavelić (Slava mu!) prebral pred regentom adresno, v kateri se govori o narodnem edinstvu, enotni narodni državi Srbov, Hrvatov in Slovencev. Mi Srbi smo tedaj verovali, da je rešeno hrvaško vprašanje. Pretekla so nato leta in pršlo je vprašanje izdelave ustave za vso državo. Toda leta 1921 se Hrvati, ki so bili v Zagrebu, niso strinjali s Hrvati, ki so prišli v Beograd. One Hrvate, ki niso priznali vidovdanske ustave od leta 1921, je vodil pokojni Stepan Radić. On je dobil večino pri volitvah v hrvaških okrajih. Ko je pokojni Pašić videl, da ima Radić večino, je sklenil sporazum z njim in Hrvati so prišli v narodno skupščino z željo, da bi bili Hrvati zadovoljni. Pavel Radić kot pooblaščenec Stepana Radića je prebral izjavo 27. marca 1925 v narodni skupščini, v kateri med ostalimi stoji tudi tole:

Izjavljam kot predsednik hrvaškega sejijskega kluba, kot zastopnik predsednika Radića in v svojem imenu, v imenu stranke, v imenu vodstva in v imenu samega predsednika Radića, ker me je v to pooblastil: Priznavam celotno politično stanje, kakršno je danes po vidovdanski ustavi z dinastijo Karađorđević na čelu. Pokojni Stepan Radić je bil navdušen nad sporazumom s Pašićem in radikalno stranko. 19. julija je dejal v Zagrebu: Jaz sem Srb in se imenujem Hrvat. Mi v sporazumu vnašamo vso svojo socialno in gospodarsko silo, a radikali državotvorno. Mi smo socialisti, radikali pa državotvorci. Boreč se 30 let so gledali oni samo na državo. Mi se med seboj izpopolnjujemo. Blagopokojni kralj Aleksander je prišel 17. avgusta 1925 v Zagreb in Stepan Radić mu je zapel pesem, kjer stoji tudi tole: Novi su dani, nova doba — Tirana nema, nema ni roba. — Pesme se poju, pletu se venci, — složni Hrvati, Srbi, Slovenci!

Stepan Radić je prišel tudi sam v Beograd in imel govor 19. avgusta, v katerem je dejal: Imamo domovino, nihče je ne bo napadel, če jo pa napade, jo bomo branili. Kako je medtem Radić govoril o Davidoviću in Jovanoviću Pižonu, to je tudi zelo zanimivo. V svojem govoru 21. avgusta 1925 v Beogradu je pokojni Radić dejal tole: Demokrati so trdili, da so radikali reakcionarni. To pa ni res. A vzemimo, da je res. Tedaj, tedaj bi morali naši stopiti v vlado ter reakcionarstvo ublažiti. Radikali niso reakcionarni, temveč konservativni in deloma kmečka stranka kot tudi naša. Sporočil sem Davidoviću: Če ste pravi zastopnik naroda in če narod stoji za vami, pa evo, Srbi bomo vam odprli pot. Stori bomo, da bodo prihodnje volitve popolnoma svobodne, ali svobodne, kakor so bile prej, in dobili boste večino. Sam Davidović je govoril, da Pašić ni silovite narave, pač pa zvit in da je nasilno politiko uganjal Pribečević.

»Pa on je to dobro vedel — sem spotočil Davidoviću —, ko so Srbi odklonili Pribečevića. Ko so Radića vprašali častnikarji, kako misli o novi orientaciji demokratov in spremembi demokratskega programa v federalističnem duhu, je Radić dejal: Iz tega ne bo nič. Gospod Davidović bo pri nas izgubil vse in tudi g. Ribar. V mesecu dni ne bi imel za seboj niti enega Hrvata. Dolžni smo, da se borimo za državo, a ne kot Pašić. Oni so hoteli odstraniti Pašića ter pripraviti kakšega drugega. Hoteli so najprej Ljubo Jovanovića, toda mi nismo vprašanja razumeli tako »Samo brez Pašića«, ker to ni niti parlamentarno, niti etično. Zakaj naj ne bi bil Pašić. Če bi se bil jaz postavil na stališče »Samo brez Pašića«, tedaj bi Joca Jovanović rekel, da je Radić največji državljani. Mi se z vso silo borimo za državo, ne pa za osebnost vprašanja. Osebnost vprašanja naj rešuje srbski narod. Ako Jovanović dob 140 poslancev, bomo šli z njim. Demokrati so v resnici centralisti, formalno pa decentralisti. Radikali so formalno centralisti, v resnici pa decentralisti, ker so oni za samoupravo in za vladno kmetov. Za demokrate je kmet deveto kolo. To je več ali manj meščanska stranka, to so terazijski zemljoradniki, kakor imenuje Joco Jovanovića.

Splah je bil Stepan Radić navdušen za radikale in 6. januarja 1926. je v Suibotici rekel: Mi smo srbskim radikalom povedali odkrito: Nam so vsi Srbi dragi, toda vi ste nam najdražji, ker ste najbolj iskreni. Vi pravite: Mi smo Srbi, tako bratje, a mi smo Hrvatje in skupno hočemo in moramo v državni misli in jugoslovanski politiki voditi.

Stepan Radić je nazadnje govoril v narodni skupščini 18. februarja 1926. Stepan Radić dejal: »Z ozirom na to, kar je doseženo s sporazumom, kar je bilo včeraj objavljeno, je bila osnova naše kmetijske politike od prvega svojega postanka, torej tu ni bilo vprašanja o federalizmu, pač pa o duhovnem in moralnem edinstvu vsega našega naroda. Namen tega narodnega edinstva ni ustanavljanje toliko in toliko parlamentov, ne postavljanje banov in županov, pač pa imeti pred očmi narodovo srečo.

Na nekem zborovanju je Radić povedal tole: »Radikali zastopajo večino Srbov, mi smo se z njimi sporazumeli in stopili v vlado. Naredili smo dogovor na teh treh temeljih: 1. narod mora imeti oblast v

občinah, 2. urediti je treba finance in 3. spoznamel smo se da branimo državo, ker je treba braniti domovino.

Tako je govoril pokojni Stjepan Radić, v resnici voditelj hrvatskega naroda (Slava mu!). A kako govori danes G. Maček, ki samega sebe smatra za Radićevega naslednika. G. Maček je bil letos v Beogradu in mi smo bili zelo pozorni nanj. Dali smo mu poseben vagon, zavarovali smo mu pot, pazili na red, mu dovolili sprevod po mestu, ponudili smo mu celo, naj ima zborovanje v Beogradu, toda on se je za to zahvalil. Verjetno je mislil, da bo to zborovanje izpadlo prav tako kot nekaj dni prej na Banjici pod dežniki (smeh). Toda ali je Maček rekel eno samo besedo za Beograd, Srbe in za Jugoslavijo sploh. Ne! Gospoda, beseda kralj, Jugoslavija se ni slišala one dni v Beogradu (vzklik: Srmatol!). Na Avalo, Oplenac se G. Maček ni potrudil (Dol z njim!). A kaj je rekel o naši narodni obrambi? Rekel je, da se on ne bi mogel boriti za to državo. (Ogorčeno vzklikanje: Dol z njim! Srmatol!).

Sreča je samo za to našo državo, za časa ustvarjanja katere je G. Maček redno ne uniformno avstrovskega častnika, kakor so to omenjali tudi plakati Jevtića pri preteklih volitvah, sedanjih zaveznikov in prijateljev gospoda Mačka. (Dol z njim!). Velika sreča je, da Hrvati ne živijo tam, kjer žive Srbi, a Srbi tam, kjer živijo Hrvati. Mi moremo svetovati našim bratom Hrvatim, naj se ne boje nicesar. Zunanja politika sedanje vlade je zagotovila mir tudi bratom Hrvatim. (Navdušeno ploskanje). In če bi se, Bog ne daj, zgodilo to vseeno, smo mi Srbi stari borci. Kje ste videli vojno brez Srbov? Borili bi se za vsako ped hrvatske zemlje kot za našo lastno zemljo. (Navdušeno odobravanje).

Evo, vidite, gospoda, ta gospod Maček se noče boriti za to državo. On ne dovoljuje, da se 1. decembra izbere državna zastava, on ne priznava več tiste države, ki jo je priznaval pokojni Radić. On pravi, da so Srbi in Hrvati dva naroda. Po leg tega se je našlo nekaj žalostnih Srbov, ki so se združili s tem Mačkom. Ti samo rušijo in nicesar drugega. (Vzklik: Dol!) Vi ste gospodarstveniki, realni ljudje. Nočem govoriti o teh zvezah gospoda Mačka. Vprašam pa vas, ali je kdo med vami, ki bi verjel, da bi mogla Jovanović Pizorn in Aca Stanojević, če bi slučajno prišla na oblast, provzročiti, da bi po tej državi tekkel med in meko. Glejte, tudi sama se kundirata Mačku in njegovemu federalizmu. (Vzklik: Dol z njim!) Ka je to federalizem. Ali naj to sploh razlagam vam gospodarstvenikom. Gospodarski krogi, trgovci, industriji, delavci, obrtniki že po naravi svojega poklica ne morejo biti za delitev ozemlja, ne morejo biti za male države, za omejeno trgovino z raznimi zaprekami v notranjosti države, pač pa za veliko državo brez notranjih meja, da vam ne rečem, da federacija pomeni tri ali štiri vlade, tri ali štiri parlamente itd. To je množenje skupnih izdatkov s 3 ali 4. Kam bi vas to privedlo. Kdo bi mogel vse to prispevati, plačati? Toda pustimo vse to na strani. Eno je brez dvoma: Federacija pomeni gotovo slabost in razpad države. (Dol federacija!). So pri nas v Beogradu ljudje, ki hočejo, biti moderni, ki hočejo biti demokrati. To so ljudje, ki so oni dan priporočali ustanovitve ljudske fronte v Jugoslaviji ter šli na zborovanje. Zdej ko je ljudska fronta propadla celo v sami zibelki v Franciji, oni več ne govorijo o njej. Toda vprašam vas, kje bi se znašlo gospodarstvo te dni, če bi bila na upravi tri leta ne vlada Stojadinovića, pač pa neka vlada ljudske fronte? Francija je velika in bogata. Ona si more dovoliti eksperimente. Toda mi? Če komarju odtrgamo nogo, je po njem. (Smeš). So danes ljudje, ki pravijo: E, vidite, kako je na Češkoslovaškem. Češkoslovaška uvaja federacijo. Da, uvaja jo. Toda je vprašanje samo, kdaj, kako in s kakimi, pod čigavim pritiskom in pod kakšnimi okoliščinami. Ko je češkoslovaška republika vodila politiko zveze proti Nemčiji in se naslanjala na Rusijo, tedaj so naši modriji rekli: Vidite, kako je pametna ta Češkoslovaška, a mi v Jugoslaviji? Danes ti modriji molče na to vprašanje zunanje politike, a so tri leta poskušali izrabljati neobveščenost in zaslepljenost ljudi, ki so prirejali poulične demonstracije po Beogradu. Zato so spet zdaj izmislili to češkoslovaško federacijo kot vzor. Vsak je svoje sreče kovač in vsak narod vodi svojo usodo. Mi bratom Hrvatim želimo narodno srečo, vse najboljšo, ali vse, kar jim morem zdaj reči, je to, da jim Bog ne čij doživeti usode Češkoslovaške niti v zunanjem niti notranjopolitičnem pogledu. (Navdušeno odobravanje).

Če iščemo primerov, kako bomo državo upravljali, kako se je treba za narod žrtvovati, imamo dosti lepih primerov v naši lastni zgodovini, ni tam potrebna tuja, a najmanj, če je ka'astrofalen. (Navdušeno odobravanje). Spomimo se naše slavne preteklosti in poglejmo v bodočnost. Državne politike ni mogoče stalno vrteti in sukati. V hrvatskem vprašanju ne moremo zdaj združiti njega so Hrvatje zavrnili. A niti z Radićem. Zdej tudi njega zavračajo. Po Radiću smo en narod po Mačku pa so Srbi in Hrvati dva naroda. Kaj naj storimo. V hrvatskem vprašanju se moremo držati določne črte. To vam je znano. Čuvati moramo oporo kralja. (Slava mu!).

Im smo pred volitvami. Svoje liste za mesto Beograd nisem hotel narediti po kakem strankarskem ključu. Stranka je disciplinirana, stranka je organizirana in zvesta svojemu šefu. (Navdušeno odobravanje). Beograd pa je prestolnica Jugoslavije. Želel sem, da bi bila moja lista v Beogradu enotna, lista, ki predstavlja vse panoge našega življenja. Vzel sem predvsem odličnega industrijalca in župana na to listo, da bi bil predstavnik industrijalcev, ne samo za Beograd, temveč za vso državo. Na listi je tudi star in časten obrtnik, da predstavlja obrtništvo, da bi bile izpolnjene obljube obrtnikov, glede njihovega obveznega zavarovanja in prepovedano nepravilno delo. Tu je tudi predstavnik trgovcev, da bi častno zaslopal trgovce iz vse države. Tu je predstavnik delavcev, da bi predstavljal naše prizadevanje za siromašne in male, za naš vreden in dragi narod. Tu je tudi predstavnik bojevnikov onih, ki so to državo vsi varili in rati tega razume najbolje, kako jo je treba čuvati in braniti. (Navdušeno odobravanje). To je gospoda in brate, naša lista za Beograd, Zemun in Pancevo.

Nadejam se, da ste si edini v tem, da boste za to listo 11. decembra složno glasovali. Toda vi ne volite samo teh posebnikov, čeprav so še tako odlični, vi istočasno glasujete za narodno politiko. Na drugi strani pri opoziciji ne bo te enotnosti. Oni niso mogli izdati skupno, niti enega odinega volilnega proglasa in plakata. Oni samo rušijo, drugega skupnega nimajo. (Navdušeno ploskanje). Vedno sem bil ponosen na to, da sem tudi sam izšel iz gospodarskih vrst. Med gospodarstveniki sem hodil v najboljšo šolo, boljše kakor je katerikoli doktorat. (Zivel dr. Stojadinović!). Zato ste tudi vi, gospodarstveniki, mogli zabeležiti pod to vlado blagostanje, ki ga

sovali. Toda vi ne volite samo teh posebnikov, čeprav so še tako odlični, vi istočasno glasujete za narodno politiko. Na drugi strani pri opoziciji ne bo te enotnosti. Oni niso mogli izdati skupno, niti enega odinega volilnega proglasa in plakata. Oni samo rušijo, drugega skupnega nimajo. (Navdušeno ploskanje). Vedno sem bil ponosen na to, da sem tudi sam izšel iz gospodarskih vrst. Med gospodarstveniki sem hodil v najboljšo šolo, boljše kakor je katerikoli doktorat. (Zivel dr. Stojadinović!). Zato ste tudi vi, gospodarstveniki, mogli zabeležiti pod to vlado blagostanje, ki ga

Shodi in govori ministrov

Ljubljana, 9. dec. AA. Po veličastnem manifestacijskem zborovanju JRZ v Ljubljani je bilo večeraj popoldne v Trbovljah veliko volilno zborovanje JRZ, na katerega je prišel in na njem govoril tudi notranji minister dr. Anton Korošec. Na kolodvoru v Trbovljah so ministru dr. Korošcu pridelili lep in pristen sprejem, pri katerem so bili tudi generalni ravnatelji trbovjskega premoženja g. Skubic, duhovni svetnik Gašparič, okrajni kandidat JRZ za laški okraj prof. Mirko Bitenc, okrajni načelnik Karl Tekavčič, predsednik mladine JRZ g. Jesih ter druge ugledne osebnosti.

Pred društvenim domom, kjer je bilo prirejeno zborovanje, so ministru dr. Korošcu zelo lepo in navdušeno sprejeli. Dvorana je bila do kralja polna ljudstva, mnogo ljudi pa je bilo tudi še pred domom, kjer so poslušali govor po zvočniku. Tega zborovanja se je udeležilo nad 3.000 trbovjskih rudarjev in delavcev. Ministru dr. Korošcu so med njegovim govorom večkrat prekinili z navdušenimi vzkliki živelj voditelj slovenskega naroda, Zivel dr. Korošec! živelja JRZ! Minister dr. Korošec je imel tudi političen govor ter se je bavil z notranjim in zunanje političnim položajem. Poudaril je, kaj je vse storila vlada dr. Stojadinovića v zadnjih treh in pol letih, posebno za delavski stan v Trbovljah, ki dolguje hvala za to vlado dr. Stojadinovića, da mu je zagotovila delo.

Po govoru ministra dr. Korošca so delavci izjavili: Mi smo hvalile vladi dr. Milana Stojadinovića, ki nam je zagotovila delo in bomo v znak hvalečnosti stori vse, da dobi državna lista predsednika vlade dr. Stojadinovića v Trbovljah, na dan 11. decembra ogromno večino, da bo tako tudi tu zagotovljena popolna zmaga te stranke.

Za ministrom dr. Korošcem je govoril še okrajni kandidat prof. Mirko Bitenc, nakar je minister dr. Korošec zapustil zborovanje ter se odpravil iz Trbovelj. Trbovjski delavci so mu ponovno pridelili prisrčne in navdušene manifestacije. Vzklikali so Nj. Vel. kralju, Nj. Vis. knezu namestniku, Jugoslaviji, predsedniku vlade ter voditelju Slovencev.

Trebinje, 8. decembra. AA. Minister za gozdove in rudnike Bogoljub Kujundžić se je odpravil dancs ob devetih v spremstvu senatorja Dušana Vasiljeva iz Mostarja v Nevesinje. Pri vstopu v mesto so ministra Kujundžića sprejeli ban zetske banovine

Otvoritev železnice Sevnica - Tržišče

Sevnica, 8. decembra AA. Po veličastnih manifestacijah o priliki današnjega zborovanja v Ljubljani se je predsednik vlade dr. Stojadinović odpravil ob 13. v Sevnico. Z njim je odpotoval na to svečanost kraljev zastopnik in zastopnik Nj. kr. Visočanstva kneza namestnika poveljnik četrte armijske oblasti v Zagrebu general Pantelija Jurišić. Z istim posebnim vlakom so se odpravili ministri dr. Anton Korošec, dr. Letica, dr. Krek, dr. Natlačen, dr. Adlešić, zastopnik prometnega ministra pomočnik Mato Schneller, rektor ljubljanske univerze dr. Kušelj, ravnatelj pošte direktor Ivan Jelacin, senator dr. Kulovec, predsednik zveze industrijalcev v Ljubljani Avgust Praprotnik, poslanec dr. Koce, poveljnik dravske divizijske oblasti general Glogar, Lukić pomočnik poveljnika dravske divizijske oblasti general Dušan Gdić, general Rupnik šefa kabineta gg. Protić in Marković, predsednik glavnega odbora aka demske mladine JRZ Dušan Janković, predsednik apelacijskega sodišča v Ljubljani Vladimir Golja črnomelski župan Pavle Klemenc in drugi. V Sevnico so danes prišla tudi mnogostevalna zastopstva iz vseh okoliških krajev, da bi bila navzočna pri svečanosti ko bodo progo izročili prometu. Poleg drugih je prisel v Sevnico tudi mariborski škof dr. Tomažič ter zastopnik ljubljanskega škofa dr. Rožmana kanonik Kliner.

Proga Sevnica Tržišče ima posebno velik gospodarski pomen za ta kraj, ker bo služila kot zveza med Štatersko in Dolenjsko. V bodočnosti bo vezala Slovenijo tudi z morjem, ker nameravajo to progo podaljšati do morja. Poleg tega ta proga veže Dolenjsko z glavno progo Beograd - Zagreb - Ljubljana.

Na poti v Sevnico je minister dr. Korošec izstopil v Trbovljah iz vlaka. Tu ga je sprejel in pozdravil poslanski kandidat za laški okraj g. Bitenc. Minister dr. Korošec bo imel danes v Trbovljah zborovanje s pristaši JRZ.

V Sevnici so visokim zastopnikom in njihovemu spremstvu pridelili zelo lep sprejem. Na kolodvorskem peronu ter v okolici je bilo zbranih nekaj tisoč ljudi, med njimi zelo mnogo kmetov, ki so navdušeno pozdravljali zastopnika Nj. Vel. kralja, predsednika vlade dr. Stojadinovića ter ostale ugledne goste. Pri sprejemu je bilo tudi mnogo narodnih nos. Predsedniku vlake je neko dekle izročilo lep šopek cvetja. Tik ob železniški postaji v Sevnici je bila postavljena tribuna, vsa okrašena z zelenjem in zastavami. Na tribuni so bili zbrani kraljev zastopnik general Pantelija Jurišić, predsednik vlade in ostali odličniki. Kraljevega zastopnika v predsednika vlade je pozdravil s pristrčno dobrodoščilo sevnikiški župan g. Trupej. V svojem govoru je poudaril pomen te proge ter zasluge sedanje vlade za gospodarsko povzdigo države in tega kraja. Visoke zastopnike je pozdravil tudi član odbora za proslavo odvetnik Jesenko. Predsednik vlade se je prisrčno zahvalil za pozdrave ter je bil nato skupno s kraljevim zastopnikom in ostalimi uglednimi gosti navzoč pri blagoslovitvi proge. Verski obred je opravil mariborski škof dr. Milan Tomažič ob asistenci množevine duhovščine. Zatem so visoki gostje odšli k slavlolu, ki je bil postavljen preko železniških tračnic in na katerem so visele državne zastave. Simboli-

želimo ohraniti brez skokov v megle in negotovost. Ponosen sem na to mojo šolo, kakor sem ponosen na to sijajno in v ljudsko zborovanje naših najuglednejših ljudi iz vrst obrtnikov, industrijalcev, trgovcev in delavcev. To decembrsko zborovanje je najboljša prognoza za decembrske volitve. Prestolnica Jugoslavije bo ostala tudi ta dan zvesta sami sebi in bo pokazala vsem, da je dostojna, da stoji na čelu vseh mest v državi, na čelu velike in nedeljive Jugoslavije. Živel beograjski gospodarstveniki!

Ivanišević, poslanski kandidati ter župan z občinskimi odbori. Po pozdravnem govoru so navzočnim pospremili ministra Kujundžića do občinske zgradbe, kjer je bila nato v mestni posvetovalnici širša konferenca zastopnikov JRZ za nevesinski okraj. Na tej konferenci je minister razložil političen položaj.

Iz Nevesinja je minister Kujundžić nadaljeval pot v Gasko, kjer je bila v občinski dvorani tudi širša konferenca z zastopniki krajevnih odborov in okrajnega odbora za gataški okraj. Ob štirih popoldne se je odpravil minister Kujundžić proti Bilecu. Spremljalo ga je veliko število pristašev JRZ, ki so se za to priliko poslužili avtobusov. V Bilecu je ministra sprejela velika množica ljudstva pred občinsko zgradbo, ter mu pridelila navdušen sprejem. Bilečanci so vzklikali vladi in Jugoslaviji, ministra Kujundžića pa so še pravo posebno pozdravljali prostovoljci, ki jih je v teh krajih zelo mnogo kot svojega vojnega tovariša, ki se je zelo zavzel pri vladi za končno rešitev prostovoljskega vprašanja. Po pozdravnem govoru je imel minister širšo konferenco nakar je sprejel razna zastopstva iz bileškega okraja. Okoli sedmih se je minister Kujundžić odpravil v Trebinje. Ljudstvo ga je ob vsej poti po Hercegovini, navdušeno pozdravljalo. Povsod so bile razbošene jugoslovanske zastave. Prebivalstvo je izražalo svoje veliko navdušenje tudi za ostale ministre, ki so pravilno razumeli in ugodno rešili številna gospodarska in socialna vprašanja teh krajev.

Niš, 8. decembra. AA. Minister za socialno politiko in ljudsko zdravilje Dragiša Cvetković se mudi v spremstvu poslanskih kandidatov v posameznih krajih nižkega in aleksinskega okraja. Priredil je celo vrsto zelo uspešnih volilnih konferenc in zborovanj. Ljudstvo je pozdravljalo povsod ministra Cvetkovića, kot enega organizatorjev delovnega načrta sedanje vlade za gospodarsko obnovo zemlje.

Zagreb, 8. decembra. AA. Nocoj je bila v Zagrebu velika manifestacijska skupščina JRZ v dvorani delavske zbornice na Krešimirjevem trgu. Obširna dvorana je bila že takoj v začetku nabito polna ljudstva. Občinstvo pa je še vedno prihajalo od vseh strani. Mnogi so se morali vrniti, ker v dvorani ni bilo prostora. Na skupščini so imeli dostop izključno samo člani in simpatizerji s pozivnicami in nihče drugi. Navzočna so bila številna zastopstva iz vseh mestnih okrajev.

čeno je odpril progo zastopnik Nj. Vel. kralja in Nj. Vis. kneza namestnika, general Jurišić, ki je po nekaj priložnostnih besedah prerezal trak, kar je pomenilo, da je proga odprta. Ogromna množica kmetov in meščanov je navdušeno pozdravljala ta akt ter vzklikala Nj. Vel. kralju, Nj. kr. Vis. knezu namestniku, vladi in Jugoslaviji.

Visoki gostje so se nato odpravili po novo odprti progi s posebnim vlakom do Tržišča. Na vseh vmesnih postajah so jim prirejali domačini navdušene sprejeme. Povsod so visele zastave in igralo godbe. Zbran je bil tudi pevski zbor, sestavljen iz več zborov, in je pel državno himno in narodne pesmi. Kraljev zastopnik in predstavnik vlade sta prisrčno odzdravljala na postajah zbranim množicam ljudstva. V Tržišče je prispel poseben vlak ob 16.16. Tu je visoke zastopnike pozdravil župan g. Lindić. Pričrnostne govore, v katerih so poudarjali pomen današnje svečanosti sta imela tudi član odbora za proslavo g. Bizjak in lastnik rudnika Jakli.

V železniški restavraciji v Tržišču je bila prirejana zakuska, ki je trajala okoli pol ure, nakar so se ob navdušenih ovacijah ljudstva visoki gostje vrnili v Sevnico, kjer jim je občina pridelila svečan banket.

Z današnjo svečanostjo v Sevnici in Tržišču je bilo dokončano zelo pomembno delo za gospodarstvo teh krajev. Prebivalstvo Sevnice, Tržišča in okoliških krajev je razumelo pomen zgraditve te proge, ter je priredilo navdušene manifestacije predsedniku vlade dr. Stojadinoviću v znak hvalečnosti za veliko gospodarsko pridobitev tega kraja.

Nemški trdnjavski pas na vzhodu

Berlin, 9. dec. h. Nemška revija »Die Bauwelt« poroča, da bo Nemčija v kratkem začela tudi na svoji vzhodni meji graditi obsežen trdnjavski pas, sličen onemu, ki je bil letos zgrajen na nemški meji. V Königsbergu sta že prispela dva parnika iz Francove Španije, ki sta pripeljala 8.000 ton cimenta, iz Jugoslavije pa je prispel parnik z 2.000 tonami cimenta. Trdnjavski pas bo segal od Severnega morja, vzdolž vse vzhodne meje do Češkoslovaške.

Nove angleške vojne luke

London, 9. decembra. b. Iz vladnih izjav na posebno vprašanje v spodnji zbornici je razvidno, da namerava Anglija v kratkem spet začeti uporabljati svojo staro luko Rosyth, ki leži nasproti Edinburgu. Z gradnjo vojne luke v tem kraju so začeli že l. 1909 in so bila dela ob izbruhu svetovne vojne skoraj dokončana. Rosyth in Scapa Flow sta bili tedaj dve glavni angleški bazi pomorske obrambe L. 1925 je vlada sklenila vojno luko v Rosythu deloma opustiti, sedaj pa bo spet postala vojna pomorska baza. Zelo verjetno je, da bo v iste namene odšel izkoriščevana tudi bivša vojna luka v Pembrooku, ki je bila leta 1926 opuščena. Tudi ta luka je med svetovno vojno igrala pomembno vlogo.

Reynaud o finančnem položaju Francije

Celonočna razprava v francoski zbornici o splošni vladni politiki

Pariz, 9. dec. h. Dopoldne je poslanska zbornica nadaljevala interpellacijsko debato o splošni politiki vlade. Socialistični poslanec Albertin je obširno kritiziral celokupno finančno in gospodarsko politiko vlade in zadnje zasilne uredbe ter naglašal, da bi se moglo državne finance sanirati edino le z oddajo premoženja, ker pomeni vsak drug ukrep novo finančno obremenitev delovnega ljudstva.

V odgovoru na to kritiko je nato povzel besedo francoski minister Reynaud, ki je v večurnem govoru razložil in branil finančno politiko vlade. Obširno je orisal finančno stanje ter naglašal, da je sedanji finančni položaj države posledica večletne krize. Francoski narod ne živi več od narodnega dohodka, marveč je že načel svoj kapital. Vlada ni hotela uvesti de-

vizne kontrole in je zaradi tega bila prisiljena seči po drugih ukrepih, da prepreči nadaljnji beg kapitala iz države. Vlada je prevzela težko odgovornost in se odločila za ukrepe, ki jih smatra za edino rešilo. Država mora prenehati z izdajo papirnatega denarja in mora omejiti svoj kredit. Brezpogojno se mora strogo izvajati politika proračunskega ravnotežja, ker je le na ta način možna gospodarska obnova in pocenitev kredita. Sedaj je napočil čas, ko mora tudi poslanska zbornica prevzeti svoj del odgovornosti. Govor finančnega ministra je napravil zelo velik vtis.

Dopoldanska seja je bila nato prekinjena in se je debata nadaljevala popoldne. Debatu je trajala globoko v noč in na najbrže šele v jutranjih urah prišlo do zaključnega glasovanja o zaupnici vladi.

Vseameriška konferenca

Zedinjene države bodo sklenile z južnoameriškimi državami bilateralne obrambne pakte

Lima, 9. decembra. o. Kakor poroča agencija International News Service, je Hullov načrt za splošen obrambni pakt vseh ameriških držav za primer kakšnega napada iz Evrope definitivno propadel. Hull bo skušal sedaj skleniti celo vrsto bilateralnih obrambnih paktov z isto vsebino. Z državami, ki bi take pakte odklonile, bo skušal skleniti posebne gospodarske pogodbe, ki bi imele stvarno izo zadaje. Take pogodbe naj bi se sklenile predvsem z Argentino, Brazilijo in Urugvajem.

V svojem govoru, ki ga je imel v sredo zvečer po radiu, je zunanji minister Hull izjavil med drugim: Zdi se, da obstoje tri skupne važnih vprašanj, s katerimi se bo bavila konferenca ameriških držav v Limi. Prva skupina se tiče naporov za zagotovitev svetovnega miru, ohranitev naših ameriških ustanov ter našega sistema mednarodnih odnosov, ki temelji na mirujočem reševanju vseh mednarodnih sporov. V drugi skupini gre za gospodar-

sko sodelovanje, ki naj zagotovi blagostanje vseh narodov v Severni in Južni Ameriki. Po mojem mnenju je gospodarska oborožitev osnovni pogoj za politično stabilnost in za vrnitev k mednarodnemu sodelovanju na podlagi spoštovanja zakonov, eda in pogodb. Ameriške republike ne zahtevajo, da bi samo v svojih mejah reševale gospodarska vprašanja. One priznavajo skupno gospodarsko odvisnost vseh narodov v vseh osnovnih vprašanjih ter žele, da bi vse države na svetu prevzele načela, katera so osvojile same. Hull je končno izrazil željo, da bi se učvrstile zveze med narodi in da bi tako postale učinkovite sile v svetovnih odnosih.

London, 9. dec. a. Večna londonskih listov se bavi danes z otvoritvijo vseameriškega kongresa v Limi ter poudarja njegov pomen, kakor tudi, da bodo ameriške države zavzele stalšče proti stremljenjem Nemčije, Italije in Japonske, da bi gospodarsko osvojile Južno Ameriko.

Zaton Ježova

Zakaj je bil vsemočni Ježov odstavljen kot šef GPU in notranji minister

Moskva, 9. decembra. br. Po uradnem poročilu je bil dosedajni ljudski komisar za notranje zadeve in šef GPU Ježev razrešen na lastno prošnjo. Obenem je bil imenovan za komisarja za rečno plovo. Kakor pa sedaj zatrujejo v poučenih krogih, je bil Ježov odstavljen na izrecno zahtevo maršala Vorošilova in Blücherja, ki sta osebno intervenirala pri Stalinu in zahtevala odstranitev Ježova. Tudi več ruskih diplomatov je zahtevalo njegovo odstavitev kot šefa GPU, ker se je na nedopusten način vmešal v poslovanje poslaništva in vršil nad njimi tajno nadzorstvo. Za novega šefa GPU je bil imenovan nek Berija, ki velja prav tako za najožjega zaupnika Stalina.

Pariz, 9. dec. o. Agencija Fournier objavlja vest iz Moskve, po kateri so pričeli proti delovanju Ježova prihajati v zadnjem času v Moskvo hudi protesti iz vseh krajev države. Odločila pa je bila intervencija maršala Vorošilova, ki je pri

Stalinu protestiral zaradi številnih aretacij v oficirskem kadru vojske in vojne mornarice. Mnogo protestov je prišlo tudi iz krogov stranke in kominterne. Po vsej Rusiji je vladalo veliko nezadovoljstvo zaradi postopanja Ježova z maršalom Blücherjem, katerega je obtožil zarote proti Stalinu. Ježovu očitajo sedaj, da se je vmešaval tudi v zunanjo politiko. Z raznih poslanstev v tujini je prišlo več protestov proti nadzorstvu GPU nad njihovim diplomatskim delovanjem. Končno je Ježev sprožil še ostro kampanjo proti Molotovu, Vorošilovu in Litvinovu. Pri tem ga je podpiral podkomisar za poštni promet Bergman, ki je igral v zadnjem času v GPU zmerom bolj vidno vlogo.

Ježov in Bergman sta večeraj podala ostavko. O tem so vsi listi objavili kratko informacijo, v kateri pravijo, da se bo Ježov odslej posvetil samo razvoju rečne plovnosti. Za vodjo GPU je bil imenovan Lavrentij Berija iz Gruzinije.

Beleške

Zavod za jugovzhodno Evropo na Dunaju

Opozorili smo že na pomen, ki ga nemška vlada pripisuje Dunaju v pogledu nemških gospodarskih interesov v srednji in jugovzhodni Evropi. Nemški listi poročajo sedaj, da bodo po želji nemškega gospodarskega ministra dr. Funka imele odsej svoj sedež na Dunaju vse važnejše nemške gospodarsko-znanstvene ustanove, ki proučujejo možnosti pospeševanja nemške zunanje trgovine z državami ob spodnjem Dunavu. V skladu s to željo bo dunajski inštitut za konjunkturo proučevanje postal nekaj observatorij gospodarskega dogajanja v jugovzhodnem evropskem področju. Zavod se bo imenoval »dunajski inštitut za gospodarsko in konjunkturo proučevanje« ter bo deloval v tesnem sodelovanju z enakim zavodom v Berlinu. Predsednik berlinskega zavoda dr. Wagemann je izdelal potrebne načrte, ki jih je gospodarski minister dr. Funk že odobril.

Nemčija in Rumunija

»Neue Zürcher Zeitung« prinaša dopis svojega berlinskega poročevalca o razvoju odnošajev med Nemčijo in Rumunijo. V dopisu piše med drugim:

Ustrelitev Codreana ni ostala brez vpliva na nemško-rumunske odnose. Pričakovati je predvsem zavlačevanje pogajanj za sklenitev trgovske pogodbe, računati pa je treba tudi z vplivi na načrt o petrolejskem vođu, ki naj bi bil spjeljan iz rumunskega proizvodnega področja do Nemčije. Sprememba v odnošjih se čuti tudi v radiu in »Frankfurter Zeitung«, ki sicer zelo vzdržno presoja dogodeke v inozemstvu, napoveduje kot posledico Codreanove smrti hude notranje zapletitve v Rumuniji. Zelo ostro napadajo Rumunijo tudi drugi listi.

Anglija in kolonialni problem

V sredo je govoril v angleški spodnji zbornici kolonialni minister Macdonald in se pri tem dotaknil nekaterih perečih kolonialnih vprašanj. Izvajal je med drugim:

Ne verjamem, da je v Angliji struja javnega mnenja, ki bi zagovarjala odstop ene same peči zemlje, za katero je Anglija kot mandatna ali kolonialna država odgovorna. To je pokazala tudi razprava v spodnji zbornici, ki odgovarja stalšču

vlade. Mi o tej stvari sploh ne razpravljamo in je niti ne jemljemo v poštev. Ako pa bi se imeli kdaj z njimi pečati, moramo že vnaprej pribiti, da se to vprašanje ne tiče samo nas. Velika Britanija ni edina država, ki je po svetovni vojni prevzela nase nekatere teritorialne odgovornosti. Zato bodo tudi druge države v tem primeru pritegnjene k razgovoru. Toda upoštevati moramo še nekaj: o spremembah mandatnih uprav se morajo v prvi vrsti izreči prebivalci mandatnih ozemelj. Mi ne moremo postopati z njimi kakor z navadnim trgovskim predmetom. Tudi napram njim nosimo odgovornost in moramo zato njihove želje upoštevati.

Urad za poljsko propagando

Kakor poročajo listi, se merodajni poljski vladni krogi v zadnjem času z vso silo zavzemajo, da ustanovi tudi Poljska po zgledu drugih držav posebno ministrstvo ali vsaj poseben urad za tisk in propagando. Pri tem se zlasti sklicujejo na novi poljski tiskovni zakon, ki daje predsedniku vlade pravico, da lahko v izjemnih primerih uporabi tudi opozicionalno časopisje za objavo svojih informacij. Glede na to se je pokazala tudi potreba po ustanovitvi primerne centrale, ki naj bi vršila funkcijo nadzorstva nad poljskim časopisjem. Razen tega naj bi novi urad skbel tudi za primerno poljsko propagando v inozemstvu po zgledu drugih držav. Značilno je, da hočejo pri tem Poljaki posvetiti posebno pozornost informiranju zapadne Evrope o poljskih zadevah.

Glej tudi poročila na 3. strani

Članom volilnih odborov v Ljubljani

Prvi sestanek volilnih odborov bo v soboto dne 10. decembra 1938 ob 3. uri popoldne v poslopuj določenem za glasovanje. Na to se opozarjajo predsedniki volilnih odborov in njihovi namestniki, člani volilnih odborov in njihovi namestniki, predstavniki kandidatnih list in njihovi namestniki.

Vremenska napoved

Zemunska: Topleje, oblačnost se bo počela zlasti v zapadni polovici države. Snežilo bo v planinskih predelih. V Podunavju pa bo košava.

Dunajska: Pretežno oblačno, ponekod bo snežilo, temperatura nespremenjena.

Naša kraljica po operaciji prvič na sprehođu

Nj. Vel. kraljica Marija je v zdravilišču v Curihu na poti popolnega okrevanja. Te dni se je prvič po operaciji lahko podala na sprehođu. Silka kaže Nj. Vel. kraljico Marijo v spremstvu prof. dr. Clermonta in bolničarke Reizke Zellhoferjeve, ki je ves čas skrbno negovala jugoslovansko kraljico

Obveznice za dobrovoljce

Izšla je uredba, po kateri lahko dobe vojni dobrovoljci namesto zemlje državne obveznice

Beograd, 8. dec. a. Na osnovi pooblastila v letošnjem finančnem zakonu je ministrijski svet izdal uredbu o državnih obveznicah vojnih dobrovoljcev namesto agrarne zemlje. Glavne določbe uredbe so naslednje:

Ce ni na razpolago dovolj potrebne agrarne zemlje, ki bi se po čl. 3 zakona o dobrovoljcih od 31. avgusta 1928 in s spremembami ter dopolnili od 18. septembra 1930 morala brezplačno odstopiti vojnim dobrovoljcem, more finančni minister izplačati vsakemu dobrovoljcu, kateremu je priznana, da je dobrovoljec do dne, ko stopi v veljavo ta uredba, namesto odškodnine v zemlji odškodnino v štiridestotnih državnih obveznicah in to v sledečih zneskih: dobrovoljec borem po nominali 50.000 din, dobrovoljec neborem po nominali 30.000 din. Pravico do gornjega izplačila imajo: a) dobrovoljci, ki jim je to svojo priznalo s pravomočnim potrdilom po zakonu o dobrovoljcih do dne, ko stopi ta uredba v veljavo, in ki zemlje še niso dobili; b) dobrovoljci, ki so dobili zemljo in se jim po zakonu o dobrovoljcih ni bilo treba naseliti; c) dobrovoljci, ki so dobili zemljo, a se še niso naselili v roku določenem v čl. 5 zakona o dobrovoljcih.

Agrarna zemljišča, ki so še prosta za razdelitev med vojne dobrovoljce, in ona, ki bodo postala prosta po točki b) in c) prejšnjega odstavka, se bodo v bodoče razdeljevala v prvi vrsti med dobrovoljce kmetje.

Državne obveznice za dobrovoljce se bodo obrestovale po 4%. Obresti zapadejo 1. oktobra vsakega leta, prvič 1. oktobra 1939. Amortizirale se bodo v 30 letih in sicer z odkupom na borzi, če bo njihov tečaj pod minimalno, ali pa z zrebanjem, če bo njihov tečaj enak ali pa večji od nominala. Vsako leto bo v državni proračun vstavljena primerna vsota za obrestovanje in amortizacijo obveznic. Obveznice

uživajo vse ugodnosti, kakor obveznice ostalih državnih posojil.

Dobrovoljci pod a) in b) prvega odstavka, ki žele prejeti obveznice, morajo v roku 6 mesecev od dneva, ko stopi uredba v veljavo, vložiti na kmetijski ministerstvo prošnjo za dodelitev obveznic namesto zemlje in priložiti originalno potrdilo, da so dobrovoljci, če to potrdilo ni že pri kmetijskem ministru.

Dobrovoljci pod c), ki so dobili zemljo, pa se niso naselili v roku, ki ga določa čl. 2 zakona o dobrovoljcih, se morajo v petih mesecih od uveljavljanja te uredbe prijaviti s prošnjo za dodelitev obveznic kmetijskemu ministru, če žele dobiti te obveznice, ali ministru za gozdove in rudnike s prošnjo za brezplačno graditev, do katere imajo pravico po čl. 6 t. 2 zakona o dobrovoljcih od 31. avgusta 1929 s spremembami in dopolnili od 18. septembra 1930 leta in pravilnika ministrstva za gozdove in rudnike o dajanju lesa brezplačno od 14. januarja 1929 leta, ako se žele na dobljeni zemlji naseliti. Če v tem roku ne vložijo prošnje za dodelitev obveznic, oziroma prošnje za brezplačno graditev, ali če se v roku od treh mesecev od dneva, ko so prejeli to gradnjo, ne naselijo, izgube pravico do zemlje ter do obveznic po tej uredbi v smislu točke 2 čl. 5 zakona o dobrovoljcih.

Prostovoljci, ki jim še ni potekel rok za naselitev iz čl. 5 zakona o dobrovoljcih, se morejo, če to žele, prijaviti za dodelitev obveznic v roku 6 mesecev. Ta rok se ne more podaljšati.

Vsi posli, ki se vršijo po tej uredbi in vse spremembe v zvezi s tem so oproščene vseh državnih in samoupravnih taks in dajatev.

Kmetijski minister more po potrebi in po svobodni presoji spremeniti že izdane, pa še ne izvršene načelne sklepe o podelitvi zemlje dobrovoljcem.

Selitev s Starega trga

Ljubljana, 9. decembra

Z zgraditvijo nekaterih novih palač v osrčju Ljubljane, je nastopilo zadnje čase precej živahno preseljevanje in gibanje trgovcev. Vobče je Ljubljana v zadnjih letih dobila v sredini mesta, kar se trgovin tiče precej novo lice. Zdaj šele nastaja okrog pošte, Nebočnika in okrog Marijinega trga prava ljubljanska city. Med starimi okraji Ljubljane, od kod se trdke najbolj selijo, je posebno hudo prizadet Stari trg. To nekdanje trgovsko središče stare Ljubljane, ki je zaradi svoje zgodovinske važnosti nikakor ne zasluži zapostavljanja v kateremkoli pogledu, je v zadnjem času spet izgubilo nekaj trdnj, ki so že od nekdanj slovele, zdaj pa jih je tok časa in razmer prisilil, da so poiskale novo torišče čim bliže osrčju Ljubljane.

Veletgovina I. C. Mayer je pred izselitvijo iz kresije s svojimi prodajalniskimi prostori zavzemala vso Stritarjevo in del Lingarjeve ulice ter polovico Nabrežja 20. septembra. Po njeni izselitvi v lastno palačo je bila lastnica kresije Meščanska imovina primorana razdeliti dosednji skupni trgovski lokal v manjše trgovske prostore, za katere so se brž pobirali razni trgovci. V teku novembra so bila adaptacijska dela v glavnem dovršena in do zdaj je zasedlo novo urejene prodajalne že osem trdnj. Od teh so kar štiri starejše trdnje s Starega trga. Lastnik staroznane slaščičarne Ivan Zalaznik je posebno okusno opremlil svoj novi lokal. Enako se je preselil v mestno palačo optik F. P. Zajec. Vogalni del je prevzel trgovec s papirjem in pisarniškimi potrebščinami Ivan Bahovec. Nadalje se je preselila s Starega trga v novo preurejeni lokal v mestni hiši modistka Olga Faturjeva. Ni še dolgo tega, kar je odšel s Starega trga tudi trgovec Edo Grabrijan. Modni trgovec Miloš Karničnik je sicer obdržal trgovino v svoji lastni hiši na Sta-

Pri delu

se prav lahko prehladite, a mnogokrat nastane iz „brez-pomembnega“ prehlada resna

in dolgotrajna bolezen. Vzemite zaradi tega že pri prvih znakih bolezni svetovno znane

ASPIRIN

TABLETE Z BAYER-JEVIM KRIŽEM.

Oglaš. reg. pod št. br. 437 od 10. I. 1934.

rem trgu, vendar je že pred vsemi drugimi tudi našel svoj novi glavni lokal sredi mesta in sicer na vogalu Nebočnika. Trgovci na Starem trgu se trudijo z renovacijami svojih trgovin kakor tudi z dobro zalogo, da bi privabili čim več strank. Toda značilno za opešanje prometa v tem starinskem delu Ljubljane je, da je lokal v Plavčevi hiši že nekaj mesecev prazen in čaka najemnika. Treba bo najti poti in načine, da se bo Stari trg spet uveljavil, kakor to zasluži po svojem starinskem pomenu.

ljčanov, predvsem na pripadnike premožnejših slojev, naj čim izdatneje podpirajo občno pri njenem socialnem delu in svojo lastno varnost in korist. Posebej se je zahvalil lastniku cukrarne, veletrgovcu Francu Urbanu, ki je s skrajno nizko najemnino omogočil bednemu ljubljanskemu prebivalstvu ta zavod.

Propaganda domačih pogonskih sredstev

Beograd, 9. decembra. AA. Odbor za propagando domačih pogonskih sredstev pri prometnem ministru je imel 5 in 6. t. m. sejo, ki jo je vodil načelnik v prometnem ministru Sava Vučetić. Odbor je sprejel na znanje poročilo vodstva prve propagandne vožnje motornih vozil, ki so uporabljala domača pogonska sredstva, v dne 16. do 19. oktobra. Na poti od Zagreba do Banjaluke, Novega Sada in Beograda se je ugotovilo popoln uspeh te vožnje. Odbor je sklenil, da se udeležencem te vožnje izdajo posebne diplome in potrdila o doseženih rezultatih. Sklenjeno je bilo, da bodo maja ali junija prihodnjega leta ponovne propagandne vožnje.

Nato so razpravljali o rentabilnosti proizvodnje nafte in njenih derivatov iz parafinskih škrljencev v Jugoslaviji, kakor tudi iz sintetičnega bencina, ter o njegovi prednosti pred ostalimi domačimi pogonskimi sredstvi. Prihodnje leto bo v Beogradu kurz za vodenje motornih vozil z uporabo domačih pogonskih sredstev, da bi se izdelala navodila za vodstvo s temi vozili. Dalje je bilo sklenjeno, da je treba storiti vse, da se na tehničnih fakultetah ustanove preizkuševalne postaje za domača pogonska sredstva. Naprosilo se bo tudi prometno ministru, da prouči vprašanje uvedbe motornih vagonov na naših progah, ki bi uporabljali za pogon les in lesni premog. Končno je bilo sklenjeno, da bo v odbor stopil še po en zastopnik zveze avtobusnih podjetij, šoferskega združenja, združenja avtomobilov in industrije alkohola.

Teroristično dejanje levičarjev v Zagrebu

Beograd, 9. dec. AA. Snoči ob 19.30 je v Zagrebu v Gajevi ulici št. 28. eksplodiral zavoj, napolnjen z eksplozivno snovjo. Zavoj je bil postavljen na oknu v prvem nadstropju hiše, kjer so prostori jugoslovanskega narodnega pokreta »Zbor«, akademске menze »Samopomoć« in prostori »Jadranske straže«. Pri eksploziji je bila hudo ranjena 14 letna služkinja v menzi Anka Gal, ki so jo takoj prepeljali v bolnišnico, kjer pa je umrla. Uvedena je bila preiskava in so ugotovili, da je zločin izvršila skupina levičarskih in ekstremno usmerjenih mladeničev.

Napredovanja v zdravstveni službi

Beograd, 9. dec. p. V zdravstveni službi so napredovali: primarij obče državne bolnišnice v Ljubljani dr. Ljudevit Merčun v 5. pol. skupino, zdravstvena višja pristava dr. Josip Pečan pri Domu narodnega zdravja v Murski Soboti in dr. Tekla Pance-Kenk pri Domu narodnega zdravja v Trzinu pa v 6. pol. skupino.

Upokojitev gen. konzula v Düsseldorfu

Beograd, 8. dec. p. Upokojen je generalni konzul v Düsseldorfu Dušan Pantić.

Iz državne službe

Beograd, 8. dec. p. Upokojena sta kontrolorja 6. pol. skupine pri žel. direkciji v Ljubljani Ivan Würzinger in Josip Perk. Imenovan je za zdravstvenega svetnika pri sreskem načelniku v Dolnji Lendavi dr. Danilo Lipnjak, doslej višji pristav.

Borba za Klajpedo

Berlin, 9. dec. o. Vodja Nemcev v Klajpedi dr. Neumann je v svojem volilnem govoru snoči izjavil: Naša domovina bo kmalu osvobojena. Vsemu svetu hočemo pokazati, da bo Nemčija še enkrat zmazala. Klajpeda je nemška zemlja z nemško kulturo in mi smo njeni otroci. Kakor znano, bodo volitve v Klajpedi to nedeljo.

Tatvina 20 miligramov radija

Pariz, 9. dec. v. Neki zdravnik v Metzju si je danes izposodil v neki pariški bolnišnici 20 miligramov radija v vrednosti 200.000 frankov, med vožnjo iz Pariza v Metz pa mu je bila kaseta z dragoceno vsebino ukradena. Tat se očitno ne zaveda nevarnosti, ki predstavlja zanj radij. Oblasti so zaradi tega popoldne po radiu in z objavami v listih pozvale tate, naj vrne ukradeni radij, ter posvarile prebivalstvo, da bi ne prišlo do kake nesreče. Do večera se tat ni javil in je verjetno, da je kaseto kje zavrnil.

Danes premiera! Pustolovni vefilm iz viteških dni francoske revolucije

KRALJ PUSTOLOVCEV

v glavnih vlogah RONALD COLMAN — FRANCES DEE

Film o pesniku in pustolovcu, ki je ljubil dve ženi: ponosno in krasno princeso in izgubljeno... Ogorčena borba pariškega ljudstva za svobodo in vsakdanji kruh...

FILM JE POLN HUMORJA, CINIZMA IN KOMIČNIH ZAPLETIJAVEJ!

KINO MATICA

Dopolnilo: Havajski otoki in njih običaji v naravnih Danes ob 16., 19. in 21. uri! barvah! Nov zvočni tehnik!

Ljudske toplice pri Podčetrtku

Neizkoriščen vir zdravilne vode

Podčetrtek v decembru Tam, kjer se približa proga celjskega avtobusa v St. Peter pod Sv. gorami prvič Sotli, tam so Toplice. Sotla si je napravila ostro zarezo med Rudnico in Hrvatskim Zagorjem in tako stisnila reko in cesto v ožji presek, tik pred Podčetrtkom. Zdržičujeta se tam mestinjska in soteska dolina, iz obeh strmin pa gledajo kamenite skale, ki jih lomijo za tlakovanje in v posipavanje cest v šmarnskem srezu v taki meri, da so zaradi tega napravili preko Sotle potrebni most pri Sulterju. Temu kraju, ki nima naselbin, se reče že od nekdanj Toplice.

Vse sotočje Mestnje in Sotle je nekam močvirno. Čim bolj pa se približujemo ožini, tem bolj je svet zamočvirjen, na njem pa raste slaba močirska trava. Na tem travniku je več izvirkov, ki dokazujejo toplo vodo, vendar so že pomešani z hladno, saj imajo izvirkovi komaj kakih 23 do 24 C. Na oni strani Sotle, torej na Hrvatskem, tam pa teče voda naravnost izpod pečine in ima pletli 35°, sedaj v zimi pa 33° C. Silno močen je ta izvir, ki se iz teka v večjo lužo, nato pa po jarku v Sotli, ki je oddaljena kakih 6 metrov. Milno tega toplega vreleca vodi obsoletska cesta na hrvatski strani v Rogatec.

Položaj, ki ga ima vrelec je slajen. Zavarovan je proti severu in vzhodu, odprti pa proti zahodu. Nasproti se mu dvigajo mladi smrečnati gozdovi podčetrške graščine, preko njih pa zre v vsej svoji urejenosti graščina sama v dolne pod seboj. Zadej za vrelecem je vas Hariznlaka, ki živi svoje mirno zagorsko življenje, le da se otroci kaluščajo po topli vodi, perice perejo v njej perilo bese tudi v zimi. Ponoči pa se tudi same kopljejo v luži, da se branijo revmatizmu.

Revmatizem je pač tista šiba, ki jo občuti podeželski človek najbolj, saj ga spremlja leta in leta ter mu greni počitka potrebno noč medtem ko si čez dan v delu bolečino še nekoliko zadušil. Le malo pa je tako srečnih, da se morejo podati res v kake toplice, kjer bi si svojo bolečino pregnali. Treba je ita v Krapinske ali Varaždinske toplice, v Rimske toplice, v Laško ali Doberno, da jih omenimo, kar je bližnjih in tukaj oniskovnih. V Bosni ima skoraj vsaka okolica že svoj izvirček, ki je za silo zavarovan, da se hodijo revnejši ljudje tja kopat brez stroškov. Pri nas je pa vse obdano s takimi in dajtavami, la preprosti človek ne more niti blizu. In vendar ni treba da je tako.

V Toplicah pri Podčetrtku izvira topla voda v blagoslov trpečemu človeku. Zakaj se ne izrabi, da bi se mogli ljudje vsaj mirno kopati, zavarovani s skromno ogra-

Pred sestankom češkoslov. narodnega predstavništva

Sporazum med Prago in Bratislavo o pooblastilnem zakonu — Sestava vladne deklaracije

Praga, 9. dec. h. Za danes napovedana seja ministrskega sveta je bila odgodena, ker se še ni vrnila delegacija osrednje vlade, ki je pred dnevi odstopovala v Bratislavo, da se pogaja s slovaško vlado glede pooblastilnega zakona in drugih vprašanj, ki dotedaj še niso bila dokončno razčlenjena. Sem spada tudi vprašanje državnih podtajnikov v osrednji vladi. Po uradnem poročilu, ki je bilo objavljeno nočjo, je bil v vseh teh vprašanjih dosežen sporazum. V ponedeljek popoldne bo plenarna seja vlade, ki se je bodo udeležili vsi člani osrednje vlade ter vsi člani vseh treh pokrajinskih vlad: češke, slovaške in podkarpatske. Prvič bo prisostvoval seji predsednik podkarpatske vlade msgr. Vološin, ki je bil ob imenovanju sedanje vlade bolan in bo šele pri tej priliki polžil po ustavi prepisano zaobljubo. Verjetno bo istočasno imenovan tudi tretji član podkarpatske vlade.

Na ponedeljkovi seji bo končoveljavno odobrena tudi deklaracija vlade, ki jo bo podal v terek v obeh zbornicah min. predsednik Beran. Deklaracija vlade se bo nanašala predvsem na razne gospodarske in socialne probleme, ki se morajo nujno rešiti. Med njimi je tudi vprašanje beguncev z zasedenega ozemlja. V zvezi s tem je popoldne min. predsednik Beran obiskal taborišče za begunce v Kladnu pri Pragi. Doslej je bilo popisanih 130.000 beguncev, računajo pa, da bo po končnih ugotovitvah skupno okrog 200 do 250 tisoč beguncev med katerimi je približno 20.000 židov. Znanji minister Chvalkovsky bo šele prihodnji teden odpotoval v Berlin, ker hoče počakati na sesanek narodnega predstavnštva, da bo tudi on osebnostno navzgor pri predčitju vladne deklaracije.

Podkarpatski apel

na Poljake

Chust, 9. dec. h. Kakor poročajo listi, sta minister Revaj in šef tiskovnega urada podkarpatske vlade dr. Komarnicki odpotovala v Berlin, kjer bosta vodila pogajanja o ureditvi raznih političnih in gospodarskih zadev Podkarpatske Rusije. Predsednik podkarpatske vlade msgr. Vološin je danes sprejel novinarje in jim izjavil, da se bo avtonomna podkarpatska vlada sedaj, ko so končoveljavno določene meje, lahko mirno lotila izvedbe svo-

Ukrajinska vojaška organizacija na Madžarskem

Monakovo, 9. dec. o. »Münchener Neueste Nachrichten« objavljajo vest iz Budimpešte, da so pričeli v Užhorodu ustanavljati posebno ukrajinsko vojaško organizacijo, ki bo imela a nalogo boriti se za priključek vse Podkarpatske Rusije k Madžarski. To organizacijo vodi bivši član podkarpatske vlade Fenčik. Monakovski list se temu čudi in vprašuje, ali je Madžarska prestila zadnji Csanov govor.

Kdo bo naslednik Kanye

Budimpešta, 9. dec. w. V dobro poučenih krogih zatrjujejo, da bo vprašanje naslednika bivšega zunanega ministra Kanye v kratkem urejeno. Že od vsega početka sta se navajala samo dva kandidata in sicer sedanjí šef kabineta zunanega ministra grof Štefan Czaky ter sedanjí madžarski poslanik v Bukarešti Bardosi. Kakor trdijo, je za bodočega zunanega ministra že določen Bardosi, dočim bo grof Czaky imenovan za njegovega pomočnika odnosno namestnika. Dosedanji pomočnik zunanega ministra baron Karol Apor, ki je že nastopil dopust, bo imenovan za madžarskega poslanika pri Vatikanu.

Mehiški petrolej za Nemčijo

New York, 9. dec. a. Mehiška vlada je podpisala pogodbo, s katero odstopa Nemčiji znatne količine bencina v zameno za blago in stroje, katerih je Nemčija poslala v Mehiko za 17 milijonov dolarjev. Z drugo pogodbo se določa dobava mehških rudinskih olj nemški mornarici za 80 milijonov dolarjev v l. 1939.

